

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Divendres 22 de Octubre de 1897

Núm. 3.399

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 3.50
En provincies trimesre. 7
Extranger y Ultramar 7
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.

Reb en CONSULTA á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5.

Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.

Los demés dias á Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una y de 4 á 5.

PERA 'L DIA DELS MORTS

Riquíssim y variat assortit de coronas, flors artificials, rams, pensaments y demés adornos propis pera nitxos, panteons y sepulturas y arreglo dels demés objectes que s' troban deteriorats.

Ultima novetat y gust exquisit, á preus limitadíssims.

Se trobará en lo domicili de las germanas

RIPOLL

Reus.—Carrer de S. Joan, 18, segon.—Reus.

Vinyas Americanas

DE

Marcial Ombrás (Propietari)

Avinguda del ferro-carril, Figueras, (Girona)

Barbats y estacas en venta, per milions.—Preus reduhits y autenticitat garantizada.—Cinch milions d'estacas, y un milió de barbats.

GAS REUSENSE

Aquesta Societat instala canyerias y aparatos d' il·luminació y calefacció á qui ho solliciti, sens cap gasto per part del sollicitant, mediant lo pago del gas á 30 céntims de pesseta lo metre cúbich, y ab tal que 'l consum anyal arribi á una quantitat determinada.

Pera més informes y detalls, dirigir-se á la fábrica.

SECCIÓ DOCTRINAL

Regionalisme literari

Cabussar una estatua, enderrocar un edifici, arrancar un arbre, estroncar una font, es obra de destrucció y anarquisme, es atentar contra lo que vida y pot produhir un afecte pera l'ánima, un hostatge pera l'home, un producte pera la industria y una vena pera la agricultura.

La persona culta no pot, donchs, aixecar lo brás pera aniquilar lo que es ó pot ser útil, com lo regionalisme literari, que es una manifestació del art.

Y qui volgués que aquest estigués representat tan sols per las maravillosas creacions d' un geni superior; qui desitjés veure 'ls camps plantats d' uns mateixos qui desitjés veure 'ls camps plantats d' uns mateixos arbres, y que nostras ciutats fossin aixecadas ab palaus d' un mateix ordre arquitectònic d' un mateix gust artístich, d' una sola expressió estètica, aqueix, qui aixó volgués, destruiria la harmonia de lo variat y crearia la superbia unitat; gran, magnífica, pero monòtona, sense matissos, sense expressió, sense variants que dis-

traguessin nostres ulls y afalaguessin l' esperit, sense efectes pera que l' art naixés, creixés, se desenrotllés y s' manifestés ab eixas múltiples variants que tot ho abressan y tot ho embelleixen.

Nostre sigle, nostre sigle que tant alardeja, (ab justicia), de sabi, es, á nostre modo d' entendre, petit en son modo d' ésser en l' art de la Arquitectura. Quan aixeca un palau, si no s' recorreix á la hermosa combinació de lineas que amonstren altres temps, cau en la monotonía abrumadora de la recta, sempre igual, sempre uniforme, sempre seguint lo camí que li trassés son primer punt.

No obstant: no se li deu, per tal concepte, arrancar ni cambiar la forma d' expressar aqueixa part de la bellesa.

En son llenguatge d' avuy, y ab ell nos deu dir son gust.

Tampoch la pintura en nostres dias s' expressa ab aquella valentia d' altres temps. Sa expressió es més humil com si no acertés ab medis pera manifestar pensaments tan sublimes com «La disputa del Sant Sacramento» d' Rafael, com las maravillosas d' en Miquel Angel en la Capella Sixtina; lo de Velázquez en la «Rendición de Breda»; lo de Murillo en la «Explicación del sueño de Liborio», ó 'l diví de Juanes en la «Concepció». Mes deixémla que parli segons senti y li dicti son sigle.

Si totas las arts s' expressessin ab l' arrebató del millor dels temps, ó ab la premiositat del menos artístich, totas tindrían lo mateix rostres; parlin segons son temps, segons lo sentiment que las informin, segons la fantasia del individu que las produheix, segons la regió que las desenrotllá, y trenquin ab aqueixa unitat que tot ho empobreix y ho torna anémich.

Volen alguns que aqueix noble idioma castellá sia l' únich que expressi y pugui expressar la bellesa literaria.

¿Per qué no demanan també que 'l cel de las demés regions sia igual al de Castilla?

Mes aixó, encarque ho demanessin no ho podrien conseguir. Jamay cap regió podrà riure ab los alhors del matí que té Valencia. Y con distint es lo color del cel en las diversas regions que forman la nació espanyola, y 'l color de la flor que embelleix los camps, y 'l cant dels aucells que armonisan los ayres, aixís es y deu ser lo color de la literatura nacional compost dels diferents de las literaturas regionals.

Ne fora bastant á donar varietat á la literatura nacional, la expressió en castellá de las bellessas d' altres regions, es precis que aquestas bellessas s' expressin segons lo llenguatge propi d' aquellas. Aixís es com han pogut surgir las notables produccions catalanas d' en Verdaguer, etc.; las dolças, armoniosas y sentimentals de Rosalía Castro, las bellissimas de Carros Enriquez, las agradables de Pereira, las valiosas de P. Ballésteros, Pondal, G. Ferreiro, y altres dels quals ne

darém noticia detallada més endavant corresponent á la galanteria que han tingut envers nosaltres al enviarnos ses obras; aixís es com ha nascut nostra «Rat Penat», donant magnífichs fruïts, encarque á la veritat deu considerárla com lo germá menor dels regionalistas. Y aixís, es com caminant lo temps, Espanya podrà ensenyar ab orgull al mon enter, un tresor de literatura (ab lo que tal vegada no comptin las demés nacions), fidel expressió de la bellesa y sentiments de sos pobles, si es que no s' empenya en portar endavant la unitat del llenguatge en la forma literaria, com ha conseguit altra unió que 'ns arruina.

Y com nosaltres sentim lo regionalisme literari com la mare sent l' amor que té á sos fills, d' avuy en endavant donarém á conèixe, obras escrites en llenguatge regional, ab l' objecte d' unir més y més als pobles que llaytan sens parar per mantenir lo caracter peculiar que 'ls llegaren los sigles y la santa paraula que profereixen sos llavis.

Serveixi aquest article d' entrada al estudi que tractém de fer de la literatura regional.

RIGOLETTO.

(De El Regional de Valencia.)

La situació de Cuba

Los periódichs inglesos publican una ressenya de la situació de Cuba que 'ls hi comunica la «Agencia Reuter», y de que es autor un inglés que, segons la citada Agencia, se troba en condicions de conèixer lo verdaer estat de la isla, tant en las ciutats com en lo camp.

A continuació traduhim los párrafos principals:

«Habana 1.º d' Octubre.—Las noticias que s' reben aquí d' Europa, dihent que una gran part de Cuba está pacificada y que la tranquilitat en tota la isla estaré restablerta dintre algunas setmanas ó alguns mesos, son senzillament risibles.

La situació es dolenta. Ni una sola provincia de Cuba está pacificada ni l' estat de las cosas es millor que fa dos anys. Las cosas están en realitat pitjor, per la senzilla rahó de que 'ls insurrectes se mostran més forts, millor organissats y armats y ab més confiança que allavors.

En lo moment actual pot dirse que la Habana está rodejada d' insurrectes; y tant grave es l' estat sanitari de las tropas, que no baixan de 30.600 los soldats que hi ha en los hospitals de la Habana. Cada dia que passa constitueix una victoria pera los insurrectes. Després de tres anys de lluyta, los cubans se han fet disciplinaris y aguerrits.

Durant l' any últim, los insurrectes han desplegat major activitat que may. Tal vegada la provincia que s' troba en pitjor Santa Clara, si be en Santiago de Cuba los insurrectes tenen així mateix gran forsa.

En lo lloch de limitar com avans sas operacions al camp, los insurrectes entran ara en las ciutats, apoderantse de lo que necessitan. No obstant, Máximo Gomez ha declarat seguir una política d' inacció, y ab raras excepcions, no s' ha apartat d' ella.

En termes generals, pot dirse que 'ls espanyols conservan las ciutats, mentres que fora dels limits d' aquestas los insurrectes son los amos.

La política del general Weyler, si així pot anomenarse, ha sigut un complet y absolut fracás, ensenyantse las simpatias que en altre temps existian envers los espanyols, donchs la guerra ha sigut cruel.

L' exèrcit espanyol se troba en una situació poch lisonjera; un tant per 100 molt elevat dels soldats está

inútil pera lo servey. Están mal vestits y 'ls uniformes que reben no serveixen pera la vida de campanya. Los soldats son casi noys reclutas sens instrucció, q ue immediatament que arriban á la Habana son enviats al interior, ahont com es natural, prompte cauben víctimas del clima, donchs no son las balas cubanas las que s' han emportat la majoria del exércit. Encara que sol dirse generalment que hi ha 309.000 soldats á Cuba, jo crech que en lo moment actual lo càlcul més exacte sería la meytat d' aqueixa xifra.

En alguns cassos las baixas no 's comunican ab exectitut á Madrid, especialment quant ocurreixen en las provincias oficialment declaradas pacificadas.

Lo soldat espanyol es disciplinat, obediend y será en la acció, pero no te coneixement d' aquesta classe de guerra.»

ARTS Y LLETRAS

Al ter-se fosc

El Sol baixava pausadament cap á la posta; els nuvols blancs del cel anaven envermellint-se, i pert la terra s' estenia un vel de boira blava.

Els camps, grisencs, s' agombolaven i s' espesien; els blats s' apagaven consumits pels raigs de la llum; en el gran atapahiment de les vinyes, la verdor dels pampols es tornava indecisa i violada, y al lluny totes las coses se feien invisibles... Y de tot arreu s' aixecava, barrejat amb el baf de la terra, un misteri d' estranya vaguetat i una mena d' ensomiament negitós...

Ja els raig del sol, es grogueïts, s' esmortuien derrere les montanyes; ja l' ombra anava estenense més i més pel plá i les serres; i tot s' enfosquia poquet a poc, melancolicament.

Allá al lluny del lluny s' oivirava 'l poblet, encare calitjós, arrupit al redós d' una serra; amb els casolots blanquinosos, d' un blanc apagat, com si tos el d' un mort, que després se va ensendre amb una clapa grogenca pel resplandor del sol, que cap a ponent s' aclucava a pleret a pleret.

No més va quedar que una minça llenqueta de llum, tremolejant; i el mon es va tornar amoratat, sanglotador, com si s' hagués emmaialtit per la tristesa del fosquejar.

Els boscos allavors, verdejant enfosquits, van quedar aclaparats pel son del vespre. Reposant en les llurs grants soques, els arbres estiraven nerviosament les branques, que retallades demunt del cel esblaimat, dibuixaven l' ombra d' uns espectres, que sempre estaven esperant. Les oliveres i els garrofers esvaien negror de fum que anaven ampinant-se al cel... en laire...

Els remors de la fosca parlaven en veu baixa; algunes cuguiades volaven ran de terra.

Y aixis que tot se va posar a callar, per la part de llevant va compareixe la lluna: furtivament, silensiosament; va apareixe arrodonida, tota roija... plena... y va quedar espelmada en mig del gran emmudiment del vespre...

La blavor anava desfent-se, del cel estant...

Are 'ls blats patien més que mai; callaven les torrenteres en mig de la frescor; les vinyes es migraven d' engunia per l' halé que exhalaven els raims; i més avall, dret a marins, s' extenia l' immensa planura de les otals que lluentejaven i bravejaven dintre la fosca...

Morta la llum, totes les coses van quedar esborrades. Unicament es distingia, angulejant, la línia blanca de la llarga carrera, que s' amagave-en un esblandiment de fumarola—allí baix assota 'ls nuvols ensombrits, en aquella faixa negrenca de l' horitzó que s' aclofava asobre la terra, al devant del frisar de la ciutat furiosa...

A la vinya *Fumada*, contemplant com anava morint el die, hi estava l' Avi de cal Jaumet, un vell de la pasada centuria: corvat pels anys, rugós, amb ulls blaus de visionari—L' Anima Pensativa d' aquet vell era la terra; ja havia perdut el compte dels anys que ell rabejava conreant-la cada die, de sol á sol... Ella, la terra, l' atreia am la força, irresistible d' una abrasada estreta i poderosa; una abrasada d' un goig insoportable que li esberlava 'l cor; una abrasada d' estimació profunda i de reconeixensa; una abrasada dolorosamente llarga que durava tot el die...

En la terra ell hi feya las grans sembradas; cavava ab delit les vinyes i espurgava amb afany els pampols morts dels cep; regant-ho tot am la benéfica suor que regalimava del seu sostre.

Per altre banda, la terra era per squell home 'l símbol que encarnava la vida; li produhia una incom-

prensible sensació de viure. I, am tot, ell meteix no se 'n adonava que existís; am prou feinas tenia consciencia del No-sè. No més coneixia y sabia la terra: ella l' envaia, ella l' omplenava.

Una vegada que va estar malalt, á las portas de la mort, creient-se que anava ell a finir, es va esfereir tot d' una; i, amb el rostre desfet i ploriquejant amb desconçol, anava barbotejant:—Vui la terra... doneume la terra... no 'm prengueu la terra...—Van creure que desvariejava. I aixis que 's va llevar va sentir un segament de cames, veientla mes núa i grandiosa que mai, la terra; i li va venir un cobriment de cor al respirar la voluptuosa fortor del seu baf...

Com de costum, aquet vell are 's trobava sobrecullit pel gran misteri de lo posta.

Va goitar el firmament i va creure que, sorollant, anava a caure a sobre seu, per aplanarlo... Are que era vell, sempre que 'l goitava, 'l cel, li venia un rodament de cap—Pero ell anava mirant la magestat de l' estelada izent; anava escoltant i vigilant com tot emmudia, i va quedar sorprés i visionat, amb gesto barbre, al fondres el sol...

La fosca avançava, espessa...

Després, se vá posar la ma al front, per puguer abraçar d' una mirada tota la terra; i la va veure adormint-se, extesa i reifredada, ullpresa pel misteriós encís de l' hermosa nit, per la gran son i el gran decaiment de les tenebres...

Cada dia ell se la mirava, la posta de sol; i cada dia la trobava desconeguda, d' una bellesa nova i mes átreient. I el seu esperit la contemplava extasiat i sorprés; el seu cor batejava d' una emoció profunda; els seus llavis moradencs s' obríen i 's tencaven instintivament, com si resessin una pregaria illuminada, que era, pero, una oració muda... sense lletra...

Va tombar-se envers la carretera i va veure bellugar-hi unes ombres grises. Eren els primers segadors, que plegaven am la falç dessota l' aixella: joves forníts, plens de braó i bategant de vida, que avançaven carretera enllá. Va contemplar-los ab simpatia, 'l vell; va contemplar-los esboirats com se contempla en l' imaginació l' Esperança....

Aquells segadors, que abocaven espines al prat, li representaven l' imatge de la Vida allargant-se indefinidament, cap a la Eternitat... I el vell va descobrir que 'n brotaven sempre, de joves segadors. Però, de sopte, al darrera d' ells ne va veure un, entenebrat, portant una dall; que estenia una ombra fatídica per la carretera. El vell se va estremir per la visió: en un somni viu, acabava de veure l' Idea fatal y exterminadora...

Al darrera d' aquell home venien pausats uns boues, rumiant, que arroç-gaven feixugament un carro curullat de garbes de blat y ordi.

I va ovirar ça i enllá colles de pagesos, caminant silenciosos, amb una cistella al braç. Després varen baixar uns remats de bens, empaitats i brugidosos, removent la pols de la carretera que vá esdevenir una fumarola grisenca...

I el vell, més tard, se vá quedar admirat del clar de lluna; el mon, amoratat sbans, are anava esblanqueint se... Però lo més estrany i alhora d' una bellesa imponent era 'l verd dels pampols vibrant en mig de les tenebres esclarides; una forta fragancia, que marejava, s' anava elevant solemnement... I ell va sentir, en l' espessor dels arbres cotoncosos, l' amagament de l' aucellada...

Al cap d' una estons, el vell es va quedar tot sol en mig de la Naturalesa, a sota 'l buid del firmament. (El mon també quedava sol.) I ell va començar a estar amb engunia perque tardava tant el balleit que, abans de ser fosc, tenia que passar á recullir-lo amb el seu carro. Un estereiment el va corpendre: si el deixessin sol, tota la nit, en mig d' aquella soletat!...

Va veure la lluna esblaimada, trista...

I va tornar a goitar l' inmensa terra, i li va fer l' efecte de que era morta... I va serrár-se-li un xic més el cor.—Atapada per la blanquinosos fosquedat, la terra li semblava un gran cadavre: ja no vivia ni batzejava; el seu baf s' havia desfet en fum.—I el seu esglai va creixe. I no va pensar allavors que a l' endemá, com de costum, la terra 'ls deixondaria, tota reinflada i més oberta que mai, fumejant de vida. Mes are ell la trobava erta, empredida; la lluna, per ella, era un blandó que cremellava tristament; i els grills am plors horribles es condolien de la seva mort, i mai paraven de plorar, els grills espaventosos.—El vell s' espaordia.

Prop d' una hora feia ja que l' esglai esgarrafador durava quan tot d' una 'l vell va experimentar un alleugeriment a dintre seu: va sentir el remor d' un matxo i 'l socatreig d' un carro per la Nit.

Era 'l balleit que venia... El vell completament es-

perançat, se va reanimar... El carro va arribar per fi; i quan va esser-hi, van carregar-hi alguns feixos de pampols i garbes de serments. Després el vell hi va pujar, seient demunt dels feixos, cobert per l' amplaria de la vela.

I varen devallar cap al poble, en mig de l' obscuritat, seguint carretera avall sempre... La comitiva va anar lentament, allunyant-se i perdent-se..., deixant no mes a darrera seu que'l monoton soroll dels picarols i l' etern gemegar dels grills com únic rastre de vida!...

JOAN PEREZ JORBA.

Juliol, 1897.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 20 d' Octubre de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER particular
9 m. 3 t.	758 768	72	0'0	4'2	Ras	

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m. 3 t.	Sol. 33 Sombra 12	12	16 49	S. S.	Cumul	0'4

Fora de tot punt necessari que s' acabés quan mes prompte millor la interinitat de l' alcaldía, motivada per la dimissió del senyor Piqué perque hi ha pera resoldre cuestions molt importants y tothom espera veure la merxa que pendrá nostre Municipi al dia que 'l presideixi un alcalde que compti ab majoria dins de la Corporació.

Desgraciadament l' estat llastimós en que 's troba la hisenda municipal imposará al nou alcalde una tasca ben pesada y ben difícil, empró la bona harmonia entre ell y la majoria l' hi ha de fer mes suau la espínosa gestió dels problemas que se l' hi presentarán, á no dubtar, desseguida de pendre la vara.

Fa temps que 's desitja á Reus coneixer un alcalde ab individualitat propia, que inicihi ab convenient energia una bona administració y que lluny d' esser un destorp á la municipalitat, ne sigui lo seu cap, lo seu guía y 'l seu director.

Molts problemas demanan prompte resolució y mes que tots lo referent á aigues y si be hi ha una comissió al efecte nombrada, nos sembla que un Alcalde que tingues ferma voluntat, podria treballar pera resoldre de moment, sens perjudici dels projectes que puga presentar la Comissió, ja que aquesta, per la importancia y consegüent cost del manantial d' aigua que vulgui dur á Reus, té de passar molts dias y molts mesos y pot ser anys á realiserho, ja que empresas d' aquesta importancia no s' improvisan.

Mes com la falta absoluta d' aigua exigeix sino remeys radicals, quan menos altres paliatius y d' immediata execució, per aixó mateix voldriam veure prompte en estat normal la vida de la corporació, ab lo nomenclament del nou Alcalde.

¡Quinas tonterias se l' hi fan dir al telégrafo! N' havém llegit una en la prempsa de Barcelona que fa riure de bó y millor. ¿A qui dirían que han anat á buscar—segons lo telégrama de referencia—los estudiants lliures pera demanar exámens especiales? Donchs nada menos que al Rey de l' en-Siam, en Chulalongkorn. Aquestos estudiants siamesos podrian millor demanarho á Mr. Woodford, lo representant yankee, que té vara alta ab lo govern; aixis com aixis tan seval un estranger com un altre.

Un de nostres regidors fou ahir poch menos que testimoni d' un fet succehit entre uns pastors y un vehí d' aquesta ciutat habitant al arrabal Alt de Jesús, terratinent de Riudoms.

Dit propietari se trobava dins de sa finca, á la que hi entraren dos pastors anomenats Francisco Cros y Joseph Pamies ab l' objecte de fer dins de la propietat lo que acostuman á fer en totes lo mateix que si fossin los amos; á lo que dit terratinent s' oposa occsionant aixó un altercat entre uns y altre, que terminá ab la presencia d' un guarda-termes de Riudoms qui lográ condahir los pastors á dita població ahont, continuant sas insolencias, faltaren al respecte lo mateix á dit guarda rural que al alcalde en persona de nostra vehina vila.

A més del fet punible que doná lloch lo referit, resultá unaltra cuestió motivada per haver desaparegut un cavall que, segons sembla, havia suferit dos escoteigs.

Los indicats fets son un grà d'arena al edifici aïrejat per las malifetas de dita classe de gent que prenen lo camp com a cosa propia burlantse fins dels veraders propietaris, si bé sabem que alguns han hagut d'arribar al extrèm de fer foch contra ells.

Més, sabem que nostras autoritats municipals están fer fer la ratlla drete als conductors de bestiar que fins ara s'han vingut burlant de tot, lo que mereixerá la aprobació dels pagesos y propietaris rurals.

Segueix donantse en molts ciutats d'Espanya «meetings» demanant lo servey militar obligatori, per rahó de las guerras de Cuba y Filipinas que están agotant la sanch pobre d'Espanya.

Los promovedors dels tals «meetings» son los socialistas, y com casi en tot lo seu, apesar de la bona intenció, creyém que van errats en sa propaganda, y ja ns cuydarém aviat de dir lo perquè van equivocats, ja que nosaltres no som com aquells periódichs y aquellas gents que 'ls hi agrada imposar las sevas doctrinas á copia d'insults, y si poguessin de cástichs, á falta rahons.

Diuen que son en gran número los joves del actual reemplás que desertan á Fransa. Se comprén que al veure tornar als seus amichs meribonds, los fassi por y apretin á corre.

«Telegrafia de La Coruña que 'l general Blanco ha dit á varis periodistas que creu que prompte quedará pacificada la isla de Cuba.»

En Blanco ho veu molt del color del seu apellido, quan realment per Espanya tot està negro.

Veurem en que pararán aqueixas promesas.

Preocupa la obstinació de Weyler en conservar lo mando fins al moment d'embarcar, havent adoptat lo govern algunas midas de precaució.

De tots los ports de la península demanan noticias pera saber ahont desembarcará, notantse en tots ells una extraordinaria agitació y malestar.

Son molts las mares de familia que 's proposan treure las criaturas á fora ó tancarlas al pis mentres duri 'l desembarch.

Un telegrama de Cuba diu que s'ha presentat lo cabecilla Simon ab cinch individuos més.

D'aquesta feta una altre provincia pacificada y una altre esperansa mes pels escassos patrioters que quedan d'aquella d'acabarho per medi de las armas.

¡Ja son quatre menos!

Cada dia s'apuja 'l preu del oli á Tortosa.

Actualment se paga á 20 pessetas lo canti de 15 kilos y 's creu que encara seguirá pujant.

Los culliters d'aquella comarca se mostren per aixó molt satisfets creyent que aquest any podrán rescabalarse dels perjudicis suferts en los anteriors.

Sembla que 'ls dependents del municipi, ó 'ls que sigan, que 's cuydan de retirar los gossos morts dels carrers de la ciutat, los abandonan en punts massa aprop de la població y en sitis que poden causar molestia á algú, puig ab prou feynás los colgan, sortint per cualsevol causa á flor de terra despedint lo consegüent mal olor que podria ser causa d'algunas malalties.

Lo municipi hauria de procurar corretjir aqueixas deficiencias tant perjudicials, puig no costaria casi res fer que dits animals morts s'enterressin ben fondos en sitis ben despartets de la població y además se cubris lo clot ab una capa de cals ó cloro.

Lo camp comensa á pendre l'aspecte trist d'hivern, puig son molts los arbres que deixan caure sas esgroguenhidas fullas, esperent sols que vingan uns quants dias de vent pera quedar del tot despallats.

La sort encare será que ab l'hivern vindrán sols menos forts y mes plujas, aliviantnos de la gran miseria d'aygua que havém sofert durant tot aquest malehit istiu.

S'ha publicat lo resúm estadistich dels serveys prestats per la benemérita Associació «Cruz Roja espanyola», ab motiu de las campanyas de Cuba y Filipinas. Lo total de soldats socorreguts ab auxilis de tot género en los Sanatoris ha sigut de 9.094; lo de socorreguts fora dels establiments 16.392; lo de lo gastat en metálich dels fondos propis de las Comissions, 731,823 pessetas; l'import de las robas, medicaments, etc. 173,977 pessetas; lo d'operacions quirúrgicas, 127, y 'l d'enterros costejats, 83.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d'aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 859'19.

SECCIO LITERARIA

Justicia

Aquí sigué. Demunt de l'herba humida van mori 'ls criminals, encar sembla qu'avny s'hi veu la sombra del negre catafalch.

Lloch malehit d'hont lo tranzeunt s'allunya senyantse tremolós; aquí varen fé 'l crim, y la ley, ferma, aquí 'ls van dar garrot.

Més, la Naturalesa indiferenta á la ley com als crims, d'hermosas flors y vert fullatge omplena aqueix lloch malehit.

MANEL MARINEL-LO.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 20 d'Octubre de 1897.

Naiements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Teresa Perelló Simó, 1 any, Carme alt 1.—Francisca Montclús Argilaga, 67 anys, Puvill Oriol 19.

Centro de Lectura

Definitivament organizada la banda que sosté aquesta societat, baix la direcció del reputat mestre D. Estanislao Mateu y Mas, se posa en coneixement del públich á fi de que 'ls que desitjin utilisarla se serveixin avistarse ab lo Conserge que es l'encarregat de donar las necessarias instruccions.

Reus 20 d'Octubre 1897.—P. A. de la J. de G.—Lo Secretari de torn, P. Pellicer Serra.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d'avny.—Sant Salomé.

Sant de demá.—Sant Pere.

SECCIO COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	64'65	Filipinas	
Exterior	80'22	Aduanas	97'25
Amortisable	78'25	Cubas 1886	94'87
Fransas	20'10	Cubas 1890	78'37
Norts	23'85	Obs. 6 0/0 Fransa	95'75
Exterior París	61'18	Obs. 3 0/0	53'12
París	31'90	Londres	33'18

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

BOLSI DE REUS

Cotisations realissadas en lo dia d'ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	64'65	Fransas	20'10
Exterior	80'22	Cubas vellas	94'87
Colonial	78'25	Cubas novias	78'37
Norts	23'85	Aduanas	97'25
Obligacions Alt. nssas	61'18	Oblig. 3 0/0 Fransas	53'12
		Filipinas	33'18

PARIS

Exterior	61'18	Norts	
GIROS			
París	31'90	Londres	33'18

TELEGRAMAS

Madrid 21.

«El Imparcial» diu que la primera obligació del Govern, es procurar que 'ls Estats Units no 's fiquin en nostras assumptos, porque es depressiva pera Espa-

nya una tutela exercida per un país que res comú te ab nosaltres.

«El Liberal» diu que es necessari apressurar la implantació de las reformas á Cuba, á fi de treure tota rahó ó motiu, sisquera sia aparent, als Estats Units pera intervenir en aquesta cuestió.

Lo Govern deu seguir sens contemplacions lo camí que ha emprés.

Per un vapor que ha arribat á Manila procedent de Leysen, se sab que l'huracá era del Est y destruí los poblats de Carigura, Barugo y alguns més.

Una ona inundá lo poble de Taclobán y una gran extensió de terreno.

La noticia oficial que 'l general Primo de Rivera ha trasmet sobre 'ls efectos del huracá en la provincia de Leysen, diu aixís:

«Un furios cicló, quin vértice recorregué Leysen lo dia 12 causá grans danys. Se calcula que hi hagué 400 morts. Les pérduas materials son d'un milió y mitj de pesos. Desaparegué 'l poble d'Hernani.

La colônia peninsular d'aquest poble pogué salvarse. S'esperan detalls de la catástrofe en las demés provincias per las que passá 'l vértice del cicló.»

De Washington telegrafia que ha produhit alguna impresió la sortida del creuher «Montgomery» ab direcció á Cayo Hueso, creyentse que dit barco de guerra porta alguna missió d'importancia á aquellas ayguas.

ANUNCIS PARTICULARS

CLASSES DE MÚSICA

Per lo professor Estanislao Mateu

Quedan obertas desde primer d'Octubre en casa 6 á domicili.

Curs especial de piano y cant.

Arabal Sta. Anna, 64, entressuelo.

Academia Fortuny

Ensenyansa de dibuix, pintura y modelat

BIRIGIDA PER

RAMON CASALS

Premiat ab medallas, diplomas y mencions honoríficas en varias exposicions, alumno per oposició del «Regio Instituto di Belli Arti» en Roma.

Ensenyansa de dibuix lineal, adorno, figura, paisatge, natural, pintura al oli y l'aygua.

Dibuix y pintura ab model viu

Carrer Major núm. 28, pis 1.º.—Reus

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Gran Companyia de Opera y Sarsuela espanyola baix la direcció del Mre. D. Francisco Perez Cabrero.

Llista del personal

Mestre Director, D. Francisco Perez Cabrero.—Primera tiple de opera, Srta. Avelina Corona.—Primera tiple de sarsuela, D.º Carme Perez de Isaura.—Altra tiple, Srta. Lluisa Perez Cabrero.—Altra tiple, D.º Mercé Perez Cabrero.—Característica, Sra. Sirlilla.—Primer tenor, D. Francisco Alcantara.—Altre tenor, D. Nicolau Bobé.—Tenor cómich, D. Lluís Senís.—Primer barítono, D. Castro Gascó.—Altre barítono, D. Marián Martinez.—Primer baix, D. Daniel Banquells.—Altre baix, D. Jaume Segura.—Galan jove, D. Francisco Fernandez.—Mestre de coros, D. N. N.—Primer apunt, D. Lluís Santafé.—Traspunt, D. Anton Güell.—Mestre de ball, D. Enrich Fernandez.—Coro d'abdós sexes, 24.

ABONO

Se'n obra un de 30 funcions dividit en séries de 10 baix los següents preus:

Palcos proscenias plateas ab 4 entradas	Ptas. 110'º
» » principals ab 4 entradas	» 100'º
» » segons ab 4 entradas	» 70'º
» » tercers ab 4 entradas	» 20'º
» plateas ab 4 entradas	» 85'º
» principals ab 4 entradas	» 75'º
» segons ab 4 entradas	» 42'50
Silló ab entrada	» 13'50
Lluneta de segon pis ab entrada	» 10'º
Entrada á localitat	» 6'25

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 4.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilafranca).
12:11 t. mercancias, segunda y tercera.
4:57 t. correo (per Vilafranca).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilafranca).
15:8 t. per id.
7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9:33 m.—1:04 t.—3:10 t.—7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:31 m.—8:00 m.—12:05 t.—6:04 t.—7:36 n.

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:20 n.

De Reus á Lleyda

8:40 m.—5:23 t.

De Lleyda á Reus

5:50 m.—3:50 t.

De Reus á Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona

11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.

De Barcelona (per Tarragona) 9:30 m.
De id. directe 10:30 t.
De id. id. 1:30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7:30 t.
De Madrid y Zaragoza 2:30 n.
De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d'aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que condueixen tropas de reforç á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
Pera id. á las 2:00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
Pera id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7:00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y sas líneas á las 8:00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista.

Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31
SECCIÓ CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall,	10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova,	2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina,	2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern	2 "
«Costums típicas», per id.	2 "
«Alcover», monografia, per id.	4 "
«Poetas», per Manel Marín-el-lo,	2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinto Verdaguer,	4 "
«Lo Pi de las tres branças», per id.	2 "
«L' Aglenya», per Ramon Masifern	4 "
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents,	12 "
«La Fada», per id.	4 "
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó,	2 "
«Anant pel món», per Santiago Russinyol,	16 "
«Leg Croniques catalanes», per Gabriel Turell,	12 "
«Obres catalanes», per Joseph Ixart,	20 "
«Poetas», de Joan Maragall,	8 "
«Alades», per Emili Guanyabens,	8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias	8 "
«Montalba», per Bosch de la Trinxeria,	12 "
«Quan jo era noy», per A. de Riquer,	20 "

«Música vella», per E. Doria y Bonaplata,	12 "
«Figura y paisatge», per Narcís Oller,	12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Mas-	12 "
saveu,	12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen,	8 "
«Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regio-	8 "
nal», á meytat de preu.	8 "
«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich More-	8 "
ra, han sortit:	8 "
«Sant Ramón»,	2 rals.
«Plany»,	2 "
«El Maçoudi», per Brunet y Bellet,	4 "

SECCIÓ CASTELLANA

«España tal cual es», per Valentí Almirall,	4 rals.
«Patria y Región», per Salvador Golpe,	12 "
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y	2 "
Flaquer.	2 "

SECCIÓ GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde,	5 rals.
Además están á la venda diferentes obras de celebrats	
iterats catalans, castellans y extranjeris.	

BANCA HIPOTECARI D' ESPANYA

Préstams hipotecaris al 5 y 11/2 per cent d'interés anyal
amortisables á llarch plasso de 5 á 50 anys.
Ab garantia de fincas rústicas y urbanas.

Acabadas las anya itats que s' hagin pactat queda la finca lliure pera el propietari, sens necessitat de cap gasto, ni tenir allavors que reembolsar cap part del capital. Ademés, lo Panch, acepta en cualsevol época lo reembols total ó parcial del préstam. No importa que las fincas estiguin hipotecadas. No s' adméten préstams inferiors á 5.000 pessetas.

Agent pera la Provincia: D. DANIEL VIRGILI. Quants desitjin proposar operacions, trobaran á dit senyor tots los diluans en la FONDA DE LONDRES.—REUS.

TELEGRAMAS